

Erp, 9 september 2019

Aan de leden van de vaste kamercommissie Infrastructuur en Waterstaat
Betreft: AO Leefomgeving d.d. 12 september
Agendapunt **Rapport Commissie Geurhinder Veehouderij**

Geachte leden van de vaste kamercommissie I&W,

Met het oog op het algemeen overleg Leefomgeving op 12 september a.s. en in vervolg op onze brief d.d. 23 mei 2018 brengen we het volgende onder uw aandacht.

De burgerwerkgroep max5odeur heeft samen met andere burgergroepen en individuele burgers deelgenomen aan bijeenkomsten van de commissie Biesheuvel en (verdiepings)overleg met het ministerie van I&W.

Het rapport van Biesheuvel erkent de ernst van de situatie in gebieden met intensieve veehouderij. Er worden tot dusver echter te weinig maatregelen getroffen/in het vooruitzicht gesteld die een einde maken aan stankoverlast. De beleidsreactie van staatssecretaris Van Veldhoven gaat ons inziens bij lange na niet ver genoeg.

Vooraf de invoering onder de hoede van decentrale overheden van pilots en experimenten om in te grijpen in bestaande overlastsituaties staat in geen verhouding tot de ernst van de situatie. Die vraagt om een aanpak met regie vanuit de rijksoverheid en scherpe doelstellingen en geurnormen, met termijnen waarbinnen overlast dient te zijn beëindigd. De commissie Biesheuvel spreekt over keuzes die moeten worden gemaakt, over de noodzaak om bestaande rechten te kunnen beperken. We vinden dit niet terug in de beleidsreactie. Onvoldoende komt tot uitdrukking dat innovaties om geur effectief te bestrijden, voor zover aanwezig, ingrijpend en kostbaar zijn. De ambitie van de varkenssector waarvan melding wordt gemaakt – op termijn een geurvermindering van 70% - is ongeloofwaardig, zolang het waar, wanneer, wat en hoe ontbreekt.

Wat betreft de voorgestelde aanpassing van de **50%-regeling**: de beleidsreactie van de staatssecretaris met een sterke verwijzing naar de lokale verantwoordelijkheid is nog altijd doortrokken van pappen-en-nathouden. Burgers werden en worden onvoldoende in bescherming genomen. Gemeenten handelen vaak in het voordeel van de veehouder. De lokale overheid is sterk verweven met agro-ondernemers/boerenorganisaties. Door adviesbureaus aangeleverde (soms onjuiste) informatie, wordt door ambtenarij vaak

klakkeloos overgenomen. Als burger sta je op grote achterstand.

Ook de **regeling sanering varkenshouderij** is in zijn huidige vorm niet meer dan een eerste, zeer beperkte stap in de aanpak van een omvangrijk maatschappelijk probleem. Dit komt mede doordat een totaalaanpak ontbreekt (inclusief herziening van het stankbeleid en de bijbehorende wet- en regelgeving). Wij betreuren het zeer dat de sanering van de overbelaste situaties gebaseerd is op vrijwilligheid. De varkenssector wordt een worst voorgehouden en het is maar afwachten wie er hapt. Daardoor zullen er talrijke overbelaste situaties blijven bestaan. Dat had voorkomen kunnen worden door de overlastgebieden in kaart te brengen en in de ergste gevallen een saneringsplicht op te leggen.

Luchtwassers

Doordat lang niet alle overbelaste situaties worden aangepakt, kan er ten gevolge van het luchtwasserschandaal een verdere verslechtering optreden: er is een hoeveelheid stank vergund waaraan veehouders mogelijk rechten gaan ontleen. Dat is zeer problematisch in de talrijke situaties waarin de huidige toch al hoge geurnormen (bijna) worden overschreden.

Nu vast is komen te staan dat de milieugegallen onjuist zijn en zullen moeten worden bijgesteld, zijn herberekeningen noodzakelijk om de juiste milieuschade vast te stellen. De geconstateerde afwijkingen tussen berekende en feitelijke stankoverlast zijn zo groot dat daar zo spoedig mogelijk een einde aan moet komen. Burgers was beloofd dat overlastsituaties door toepassing van luchtwassers beter zouden worden. Het tegendeel is het geval.

De werkgroep max5odeur vindt dat het rijk zijn verantwoordelijkheid moet nemen en aan de invoering van nieuwe emissiefactoren een wettelijk verankerd plan van aanpak moet koppelen dat voorziet in een spoedige beëindiging (uiterlijk 2021) van bestaande overlastsituaties die te maken hebben met slecht presterende luchtwassers.

Nadat herberekeningen zijn uitgevoerd, en zodoende is vastgesteld wie precies de benadeelden zijn, dienen alle burgers te worden aangeschreven die boven de geurnorm worden belast.

Er dienen vervolgens maatregelen te worden getroffen die zorgen voor een reductie die overeenkomt met de reductie van de luchtwasser die in de geurberekeningen is opgenomen. Wij wijzen ook op twee gerechtelijke uitspraken (ECLI:NL:HR:2017:1106 en (ECLI:NL:RBGEL:2017:6442) die korte metten maken met de stelling: eens vergund, is altijd vergund. Omwonenden hoeven zich niet neer te leggen bij de stank die veehouderijen produceren, zeker niet als de normen worden overschreden. In al die gevallen kan de stank wel eens onrechtmatig zijn. De rijksoverheid dient te voorkomen dat burgers/omwonenden moeten gaan procederen om van onrechtmatige stankhinder verlost te worden.

Aanpassingen wet geurhinder veehouderij

De Commissie Biesheuvel signaleert een aantal tekortkomingen in de wet geurhinder veehouderij. Naar aanleiding daarvan pleiten we voor de volgende korte termijn maatregelen:

- Schrapen in Wet geurhinder en veehouderij van stanknormen voor

concentratiegebieden. **Eén zelfde norm voor heel Nederland**, te weten 2 Ou/m³ voor bebouwde kom en 5 OU/m³ voor buitengebied als standaardnorm.

- Schrappen in Wet geurhinder en veehouderij van de mogelijkheid om in een **gemeentelijke geurverordening** normen te stellen met een lager beschermingsniveau dan 2 resp. 5 Ou/m³.
- **50%-regeling** uit de Wet geurhinder en veehouderij omzetten naar een regeling waarin binnen 5 jaar de bedrijven die op enige omliggende woning een stankbelasting boven de wettelijke norm veroorzaken (2 resp. 5 Ou/m³) de bedrijfsvoering moeten aanpassen aan de wettelijke norm. Binnen 2 jaar moeten de betrokken bedrijven een plan indienen om aan de norm van 5,0 Ou/m³ te voldoen. Vergunningen van bedrijven die hier na 5 jaar niet aan voldoen moeten worden ingetrokken.
- Herstellen van **cumulatiebeoordelingsplicht** in de Wet geurhinder veehouderij, conform het oorspronkelijke wetsvoorstelen het opnemen van een regeling om bestaande cumulatieve overbelasting te saneren. Rekening dient te worden gehouden met de toename van boerderijgebonden mestverwerkingsinstallaties met extra stankhinder. Milieuwetgeving biedt geen bescherming tegen de cumulatieve geurhinder uit stal, mestopslag en mestverwerkingsinstallatie, zelfs niet in overbelaste situaties. Ook brijvoer veroorzaakt geuroverlast, maar blijft in V-stacks buiten beschouwing. Zelfs de sector uit geluiden dat de inzet van brijvoer een verkeerde ontwikkeling is qua geurbelasting. De bereiding van brijvoer gaat gepaard met een nieuwe vorm van stankoverlast: zure lucht door fermentatie.

Tenslotte: wij verzoeken u er bij de staassecretaris op aan te dringen dat burgergroepen *structureel* betrokken worden bij de uitwerking van beleidsvoornemens. Deelname van burgers aan de evaluatie Wet geurhinder veehouderij, het overleg met burgers over het rapport van de commissie Biesheuvel en deelname van burgers aan de klankbordgroep luchtwasseronderzoek wordt door de werkgroep max5odeur als waardevol beschouwd. Eentweetjes van overheden en bedrijfsleven dienen toch echt definitief tot het verleden te behoren.

Met vriendelijke groeten,
Jinke Hesterman
secr. Burgerwerkgroep max5odeur
www.max5odeur.nl
Tel: 06 50847140

Max5odeur is een burgerwerkgroep, bestaande uit specialisten op het gebied van stank uit veehouderijen. Leden van de werkgroep hebben onder meer deelgenomen aan de evaluatie Wet geurhinder veehouderij.